

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

D. A. Tractatus De Privilegiis Ecclesiae

Zanchi, Lelio

Veronae, M. D. LXXXVI.

Octuagesimum Sextum Priuilegium.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-61627](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-61627)

- an valeat?
 11 Si in sententia interuenit iuramentum, & an sit seruandum, nec ne ad quem spectat decernere?
 12 Episcopis potest interpretari iuramentum.
 13 Papa ita peccat aliquid faciendo contra precepta diuina sicut ceteri homines.

Octuagesimum Sextum Priuilegium.

- 1 **E**CCLESIA gaudet priuilegio. † Quòd quando oritur quæstio de priuilegijs Romanæ Ecclesie, de ipsis iudicare non debet nisi solus Papa, cap. Cum venissent de iudic. Dicitur ibi in tex. Volumus de ipsis per alios iudicari. Ergo per se ipsam. Et tamen de iure cautum reperitur, neminem sibi esse iudicem vel ius sibi dicere debere. In re enim propria, iniquum admodum est alicui licentiam tribuere sententię l. i. C. Ne quis in sua causa Iud. Sed quare hoc sibi reseruat Papa? Nam hic tractatur quando dubitatur de verbis obscuris, & ambiguis. Tunc eius est interpretatio, cuius est condere. Nam si verba essent clara, & aperta potest iudex dicere obstat, vel non obstat priuilegium. Papa in tali casu litigat per
 2 procuratorem, cap. cum dilecta de confirm. vtil. † Et potest esse iudex in sua causa, sicut Imperator in causa fiscali. ff. de his quæ intest. delent. l. proximè, & ibi Bar. cap. nunc autem 2 r.
 3 dist. † Princeps præsumitur uelle quòd iuris est. In dubio præsumendum est, quòd Papa ex causa rationabili gl. in cap. non est de vot. & l. si. C. si cont. ius vel vtil. pub. Illa verba apposita in tex. Nolumus iudicari, per alios nisi, per delegatos
 4 a nobis, & sic est planum. † Quia ex quo Papa dat priuilegium, vel indulgentiam, vel etiam confirmationem. Nullus de illis cognoscit sine eius mandato, de confirmat. vtilit. vel inutilit. capit. primo, & secundo. † An Papa in causa
 5 proprij delicti possit esse Iudex? † Quia à nemine potest iudicari nisi in causa hæresis, vel nisi delictum sit notoriè scandalosum, & ipse sit incorrigibilis, text. cum glos. not. in cap. si Papa. Quadragesima distinctio. Secus autem si non habet istas qualitates, quia non potest de isto delicto accusari.
 6 † Sed quid si Papa alienaret an poterit accusari? Dicitur quòd

quòd si alienaret bona Ecclesiæ sine causa rationabili, & honesta. Ut quia consumit in turpes usus, vel dat consanguineis, ut diuites fiant, mortaliter peccat, c. qui abstulerit 12. q. 2. capit. Monemus 86. distin. cap. non satis. Ad hoc responderi potest, quod quicquid Papa facit, præsumitur factum inspiratione diuina. † Verum si Papa in hoc excederet, & notoriè esset incorrigibilis. Et cum ex hoc possit Ecclesia scandalizari, quòd poterit de hoc accusari in Concilio gl. singu. in d. capit. si Papa

9 AN autem sententia lata à iudice inferiori, qui cognouit ubi cognoscere non poterat? Aliqui dixerunt quod non ualet quia hic est defectus potestatis. Credo tamen sententiam tenere, quatenus tangit præiudicium litigantium, c. cum tempore de arbit. & c. ad audientiã de præscrip. capit. inter dilectos de fid. instr.

11 † Quid si in sententia interueniret iuramentum? Et an sit seruandũ nec ne ad quem spectat decernere ad iudicium apostolicum? Specu. de leg. §. Nunc ostendendum, † quòd etiam Episcopus potest interpretari iuramentum c. significante de pig. ad c. venerabilem de elect. respondetur. Quod procedit in negotio arduo, & inter personas magnas. Et denique animaduertendum est, † quòd Papa ita peccat aliquid faciendo contra præcepta diuina, sicut cæteri homines, Cardi. in Clemen. 1. in prin. de sum. Trin. & fid. cathol. Ideo cum tractetur de eius conscientia, & cum præsumatur agere motus inspiratione diuina, meritò dubia priuilegiorum sedis apostolicæ iudicium sibi ipsi reseruauit.

S V M M A R I V M.

- 1 Clericus non potest sibi constituere Iudicem laicum, etiam si accedat iuramentum proprium, & consensus aduersarij.
- 2 Fauori suo vnusquisque renuntiare potest.
- 3 Quilibet est moderator, & arbiter in re sua.
- 4 Pactum priuatorum, non ualet in præiudicium eorum quæ in publicum fauorem statuta sunt.
- 5 Illud quod potest fieri per pactum potest fieri per statutum.
- 6 Pactum factum per filiam in vim Iuramenti de non succedendo patri ab intestato, non ualet.
- 7 Contractus puberum iuramento firmati, non possunt infirmari nisi vis vel iustus metus interuenerit, vel nisi &c.
- 8 Clericus expressè, nec tacitè iurisdictionem prorogare non potest.

Scho-

- 9 Scholarium privilegium de pluribus iudicibus aduendis quando sublatum, & nullum.
10 Clericus non potest, sine consensu Episcopi iurisdictionem laici nec Clerici prorogare.
11 Consensus expressus, plus operatur quam tacitus.
12 Imperator non potest statuere, de Clericis, vel Ecclesijs sine consensu Papa.
13 Privilegia data ab Imperatore Clericis, vel Ecclesijs tenent.

Octagesimum Septimum Privilegium.

- 1 CCLESIA gaudet privilegio. † Quod clericus non potest sibi constituere iudicem laicum etiam si proprium iuramentum, & aduersarii consensus accedat, dicitur in c. si diligenti de foro competen. Quod tam Episcopi quam Diaconi, & quilibet clericus in criminali, seu civili negotio, si de relicto Ecclesiastico iudicio, voluerint se purgare publicis iudicijs, etiam si pro eis lata fuerit sententia locum suum amittant. Et hoc in criminali actione. In civili uero perdant quod euicerint, si locum suum obtinere uoluerint. Ex quibus manifestè apparet, quod clerici nec inuiti, nec uolentes possint pacisci, ut secularia iudicia subeant. Quia hoc non est beneficium personale, cui renuntiare possint, sed potius toti collegio Ecclesiastico publicè est concessum, cui pactum priuatorum de negare non potest. Et iuramentum licitè seruari non potuit, quod contra statuta canonica illicitis pactionibus informatur. † Si unus quisque renuntiare potest fauori suo, capit. ad apostolicam de regu. & transac. capit. 1. de iureiurand. Barto. in l. si quis pro eo. ff. de fideiuf. autem sacramenta puberum. C. si aduer. vend. l. Seius & augerius. ff. ad l. Falc. † Quare clericus qui est moderator, & arbiter in re sua, l. in re mandata, & ibi Bal. C. mandata. Et qui in contractu inuito iurauit conuenta cum renuntiatione seruare non debet. Ratio hæc fuit. † Quia pactum priuatum non ualet in præiudicium eorum, quæ in publicum fauorem statuta sunt: secus si sit pactum circa ea quæ statuta sunt in fauorem priuatum, l. pacisci, & l. iurisdictionum s. si paciscar, ff. de pact. c. ad apostolicam de regular. Et ex hoc & text. infero